

Nr 21.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 april 1911 kl. 4 e. m.

Betänkande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af 20, 21 och 24 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907.

(2:a Afd.)

Genom proposition nr 89 af den 10 februari 1911, hvilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden samma dag föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagdt förslag till förordning angående ändrad lydelse af 20, 21 och 24 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 äfvensom förklara, att dessa §§ i sin ändrade lydelse skola träda i kraft, 20 och 21 §§ den 1 oktober 1911 samt 24 § från och med den dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, varande nämnda förslag af följande lydelse:

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse af 20, 21 och 24 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907.

Härmed förordnas, att 20, 21 och 24 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 skola erhålla följande ändrade lydelse:

Bihang till Riksd. prot. 1911. 5 Saml. 1 Afd. 21 Häft. (Nr 21.)

20 §.

1. Öfverkontrollör — — — öfverkontrollör.
2. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten ersättning i förhållande till det antal tjänstgöringsställen — brännerier eller bryggerier — som finnas inom hans tjänstgöringsdistrikt.

Finnes inom distriktet endast ett bränneri, erhåller kontrollör dagarfvode med 10 kronor, men finnas inom detsamma flera tjänstgöringsställen, äger kontrollstyrelsen bestämma högre arfvode, dock ej mera än 15 kronor om dagen.

I dagarfvode ingår ersättning för resor inom tjänstgöringsdistriktet, hvaremot, om resa förekommer för inträde i tjänstgöring eller vid förflyttning från ett till annat tjänstgöringsdistrikt, kontrollör erhåller reseersättning med 15 kronor för hvarje gång.

3. Biträdande — — — kostnaderna.

21 §.

1. Därest å landsbygden på grund af lokala förhållanden sådant erfordras, vare tillverkare på öfverkontrollörens tillsägelse skyldig dels att mot tre kronor om dagen, som af Konungens befallningshafvande godtgöras genom afdrag å kontrollörsarfvodet, tillhandahålla kontrollören lämplig kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum å plats, som af öfverkontrollören godkännes, dels ock att mot ersättning enligt gällande skjutstaxa åt honom anskaffa skjuts till öfriga tjänstgöringsställen inom distriktet.

2. Vid — — — bränneriet.

24 §.

1. Det — — — kontrollapparaten.
2. Om — — — beräknas.
3. Hvad i denna och nästföregående § stadgas angående kontrollapparat gäller icke för bränneri, där affallslut från trämassefabrik användes såsom råämne och där allt det tillverkade brännvinet denatureras eller utföres ur riket; för brännvinets uppmätning vid dylikt bränneri äger kontrollstyrelsen meddela behöfliga föreskrifter.

Enligt ofvan omnämnda statsrådsprotokoll har chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning i statsrådet anfört följande:

»Enligt 17 § 3 mom. i nämnda förordningen den 13 juli 1887 angående villkoren för tillverkning af brännvin åtnjöt kontrollör af staten, bland annat, arfvode under tjänstgöringstiden med 10 kronor om dagen vid tillsyn å ett och 12 kronor om dagen vid tillsyn å två brännerier äfvensom ersättning för skrif- och förseglingsmaterialier samt postporto med 10 öre för hvarje dag, han varit i tjänstgöring.

Dessutom var i 4 mom. af samma § föreskrifvet, att i fall, där tillverkaren var skyldig tillhandahålla kontrollören kost och bostad, han ägde därför uppbära tre kronor om dagen, hvilket belopp skulle afdragas å kontrollörsarfvodet.

Dessa lokala kontrolltjänstemän voro då allenast anställda vid brännvinstillverkningen, men förutsattes sedermera i nämnda förordningen den 17 juni 1903 angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, att brännvinskontrollör mot ett visst tilläggsarfvode kunde utöfva tillsyn äfven öfver ett eller flera skattepliktiga bryggerier. Denna i sistberörda förordning angifna möjlighet till förening af kontrollörstjänster har blifvit uppslaget till nu gällande anordning af den lokala kontrollen.

Härutinnan må erinras därom, att 1906 års Riksdag, med hänsyn särskildt till de betydande belopp, hvartill kostnaden för kontrollen öfver brännvins-, socker- och maltdryckstillverkningarna årligen uppginge, i skrifvelse den 12 maj 1906 anhöll, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade bestämmelser rörande kontrollen vid brännvins-, socker- och maltdryckstillverkningarna i syfte att, med bibehållande af nödig effektivitet, åstadkomma större enhetlighet i kontrollens organisation och minskade kontrollkostnader.

För ernående af omnämnda syftemål föreslog Kungl. Maj:t i proposition till 1907 års Riksdag, beträffande brännvinsbrännerierna, vidtagande af vissa förenklingar i kontrollproceduren genom inskränkning i kontrollörernas personliga deltagande i kontrollen, bland annat, i det hänseendet, att kontrollören i regel endast två gånger i veckan skulle besöka hvarje bränneri. I sammanhang härmed föreslogs dels en viss nedsättning i de för kontrollörerna bestämda arfvodena dels, såsom kompenstation, utsträckning af den tid, hvarunder kontrollören skulle äga tjänstgöra inom samma kontrollörsdistrikt. Dagarfvodet för kontrollör med tjänstgöring inom distrikt, där endast ett bränneri funnes, skulle enligt förslaget utgöra åtta kronor, emot förut tio kro-

*Förhöjning
af kon-
trollörernas
vid brännvins-
tillverkningen
aflöning.*

nor för kontrollör, som hade tillsyn öfver ett bränneri. I likhet med hvad redan ägde rum, skulle kontrollör erhålla reseersättning vid inträde i tjänst m. m., hvaremot den enligt då gällande förordning till kontrollör utgående ersättning för skrif- och förseglingsmaterialier samt postporto med 10 öre för hvarje tjänstgöringsdag skulle bortfalla.

Emot den föreslagna inskränkningen i kontrollörernas personliga deltagande i kontrollen hade emellertid, enligt hvad i Riksdagens skrifvelse i ämnet förmäldes, inom Riksdagen uttalats betänkligheter. Den besparing i kontrollkostnaderna, hvilken ställts i utsikt, ansågs icke uppväga den risk för minskning af kontrollens effektivitet, som förslaget, i hvad detta afsåge förändrade anordningar vid brännerierna, syntes innebära. Kontrollörernas dagliga närvaro vid brännerierna och personliga öfvervakande af tillverkningen borde därför icke uppgifvas. I anslutning härtill förklarade Riksdagen, att såsom grundprincip borde uppställas främst fordran på en effektiv kontroll i förening med största möjliga enhetlighet i densammas organisation, samt att i andra rummet reformerna borde inriktas på vinnande af besparing. Med hänsyn härtill beslöt Riksdagen, att den lokala kontrollen vid brännerierna skulle i hufvudsak bibehållas sådan den för det dåvarande vore ordnad. Däremot godkände Riksdagen den föreslagna nedsättningen i kontrollörernas dagarfvode, då därigenom möjligheten att göra besparingar bevarades.

Bestämmelsen om den sålunda fastställda aflöningen återfinnes i 20 § 2 mom. af förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning af brännvin, som därom stadgar:

Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten ersättning i förhållande till det antal tjänstgöringsställen — brännerier eller bryggerier — som finnas inom hans tjänstgöringsdistrikt.

Finnes inom distriktet endast ett bränneri, erhåller kontrollör dagarfvode med 8 kronor, men finnas inom detsamma flera tjänstgöringsställen, äger kontroll- och justeringsstyrelsen bestämma högre arfvode, dock ej mera än 15 kronor om dagen.

I dagarfvode ingår ersättning för resor inom tjänstgöringsdistriktet, hvaremot, om resa förekommer för inträde i tjänstgöring eller vid förflyttning från ett till annat tjänstgöringsdistrikt, kontrollör erhåller reseersättning med 15 kronor för hvarje gång.

I särskilda till Eders Kungl. Maj:t ingifna underdåniga skrifter hafva nu åtskilliga brännvinskontrollörer inom Kristianstads, Malmöhus och Hallands län anhållit, att sådan ändring i gällande författning

mätte vidtagas, att dagarfvode till dylik kontrollör för tjänstgöring vid ett bränneri bestämdes till 12 kronor och vid flera i proportion därefter; och hafva brännvinskontrollörerna i Malmöhus län alternativt hemställt om återgång till aflöningsförmånerna enligt 1887 års förenämnda förordning.

Uti särskild underdånig framställning hafva därjämte brännvinskontrollörerna inom Blekinge län begärt en förhöjning till 10 kronor i det lägsta dagarfvodet.

Till stöd för dessa framställningar har anförts hufvudsakligen följande.

Med den genom förordningen den 11 oktober 1907 i samband med utvidgning af kontrollörsdistrikten vidtagna ändringen i brännvinskontrollörernas genom förordningen den 13 juli 1887 fastställda dagarfvoden, hvarigenom desamma ändrats från att hafva utgått med tio kronor om dagen vid tillsyn å ett och tolf kronor om dagen vid tillsyn å två brännerier till att utgå med åtta kronor vid tillsyn af ett bränneri och med högst femton kronor vid tillsyn af flera, torde icke hafva afsetts att åstadkomma någon sänkning i kontrollörernas inkomst. Så hade emellertid blifvit förhållandet. Man hade nämligen vid fastställandet af de nya arfvodena utgått från att distrikten i allmänhet skulle komma att omfatta flera brännerier. Men till följd af den i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket den 3 april 1908 bibehållna bestämmelsen att kontrollör i allmänhet skulle afläsa kontrollapparater två gånger hvarje dygn, kunde praktiskt taget ett kontrolldistrikt icke omfatta mer än ett, högst två brännerier, hvadan kontrollörernas inkomst faktiskt blefve lägre än efter förutvarande beräkningsgrund. Sålunda kunde inom Blekinge län endast två kontrollörer genom samtidig tjänstgöring vid två brännerier, och endast under kortare tid, komma i åtnjutande af högre dagarfvode än det lägsta.

Minskningen i kontrollörernas inkomster hade emellertid ytterligare ökats därigenom, att tjänstgöringstiden förkortats och till följd häraf antalet dagarfvoden reducerats. Genom tillkomsten af nya brännerier och minskad spritkonsumtion hade nämligen tillverkningstiden vid hvarje särskildt bränneri måst förkortas. Sålunda funnes inom Blekinge och Kristianstads län tillhoppa endast ett bränneri, vid hvilket tillverkning ägde rum jämväl under tiden 1 maj—1 oktober, och ett stort antal brännerier vore i gång endast tre till fyra månader årligen. Tjänstgöringstiden torde i medeltal utgöra högst fyra månader om året.

Denna faktiska minskning i inkomsterna vore så mycket kännbarare, som sedan år 1887 lefnadsomkostnaderna i stället för att sjunka tvärtom väsentligen stegrats. Detta hade äfven beaktats i så måtto, att ett flertal öfriga statens verk och myndigheter kommit i åtnjutande af löneförbättringar. Vid sådant förhållande kunde ett anspråk på löneförbättring från kontrollörernas sida icke anses oskäligt.

Denna löneförbättring vore äfven påkallad af de svårigheter, som vore förenade med utöfvande af brännvinskontrollen. Tjänstgöringen vid densamma verkade ofta menligt på kontrollörens hälsa. Kontrollören måste i regel lämna sin familj och inrätta sig i förhållanden med afseende å bostad och annat, som icke vore tillfredsställande. Vidare vore tjänstgöringstiden af växlande längd och stundom helt kort. Likväl måste en person, som blifvit antagen till kontrollör, vara disponibel vid eventuell kallelse till tjänstgöring och kunde till följd däraf icke binda sig vid annan tjänstgöring. Om kontrollör träffades af sjukdom, blefve han omedelbart försatt ur tjänstgöring. Endast undantagsvis utöfvade brännvinskontrollörerna kontrollantskap vid öl- och svagdricksbryggerier och åtnjöte alltså i allmänhet icke någon extra inkomst häraf. Sålunda finnes inom Blekinge och Kristianstads län endast en brännvinskontrollör, som tillika vore kontrollör vid öl- och svagdricksbryggeri.

Öfver dessa framställningar hafva Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande, enhvar efter hörande af öfverkontrollörerna i respektive län, afgifvit infortrade underdåniga utlåtanden.

Dessa myndigheter hafva samtliga tillstyrkt en förhöjning i brännvinskontrollörernas lägsta dagarfvode.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län hafva därvid föreslagit tio kronor för ett bränneri; befallningshafvanden i sistnämnda län förklarar sig hafva, alltsedan de nya aflöningsvillkoren för kontrollörerna vid brännvins- och maltdryckstillverkningen trädde i tillämpning, varit af den uppfattningen, att aflönningen blifvit för lågt tilltagen, för att kontrollörskåren fortfarande skulle kunna på lika tillfredsställande sätt som dittills rekryteras i län, där stor kontrollörspersonal erfordrades. Samma farhågor för framtiden uttalas af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge län. Befallningshafvanden i Hallands län har lika med öfverkontrollören i länet förordat ett dagarfvode af tolf kronor för tillsyn vid ett bränneri, under förutsättning att ingen särskild godtgörelse skulle ifrågakomma för kontrollen öfver bryggerier inom samma kontrollörsdistrikt. Öfver-

kontrollören inom Blekinge län biträder kontrollörernas inom detta län gjorda framställning om ett lägsta dagarfvode af tio kronor. Öfverkontrollörerna inom Kristianstads och Malmöhus län föreslå i enlighet med 1887 års förordning tio kronor om dagen vid tillsyn å ett och tolf kronor om dagen vid tillsyn å två brännerier. Vissa af dem hemställa om en återgång till berörda författning äfven i det afseendet, att kontrollör borde tillerkännas ersättning för skrifmaterialier och porto med tio öre för dag. Två af ifrågavarande öfverkontrollörer erinra, att vissa svårigheter och olägenheter uppkommit med anledning af nedsättningen i den tillverkaren tillerkändå godtgörelsen för kost och bostad och anse, att denna godtgörelse bör bestämmas till tre kronor såsom förut. Till samma mening ansluter sig befallningshafvanden i Kristianstads län.

Härefter har kontrollstyrelsen fått sig anbefalldt att afgifva underdånigt utlåtande i detta ärende. Uti sitt i anledning häraf den 26 november 1910 afgifna utlåtande anför kontrollstyrelsen, bland annat.

En förhöjning af det lägsta dagarfvodet till tio kronor syntes styrelsen fullt befogad.

Anledningen till den vidtagna nedsättningen af kontrollörernas arfvoden hade varit den föreslagna, men af Riksdagen ej godkända förändringen i det tillämpade kontrollförfarandet. Då den ifrågasatta inskränknigen i kontrollörernas personliga deltagande i kontrollen ej hade ansetts tillräddlig, hade den viktigaste förutsättningen för arfvodesminskningen bortfallit. Den enstämmighet, hvarmed, bland andra, länsstyrelser och öfverkontrollörer i Skåne och Blekinge, där nära 80 procent af rikets brännerier vore belägna, förordat en arfvodesförhöjning, utgjorde ett kraftigt vittnesbörd om behöfligheten af en förbättring i brännvinskontrollörernas aflöningsvillkor.

Redan under våren 1908, således innan förordningen den 11 oktober 1907 trädte i kraft, hade förelegat framställningar från kontrollpersonalen i vissa län att varda bibehållen vid de tidigare aflöningsförmånerna, men hade dessa framställningar den 8 maj 1908 för det dåvarande förklarats ej föranleda till någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd.

Den af kontrollstyrelsen ifrågasatta ökningen i kontrollörs aflöningen skulle för tillverkningsåret 1908—1909 hafva medfört en merkostnad af omkring 36,000 kronor.

Hvad härefter beträffade den tillverkaren i visst fall tillerkändå godtgörelse för kost och bostad åt kontrollör, finge kontrollstyrelsen, på grund af erfarenheter, som vunnits vid ett flertal brännerier, till-

styrka en förhöjning till tre kronor i nämnda godtgörelse, på sätt af två öfverkontrollörer samt befallningshafvanden i Kristianstads län ifrågasatts. Den omständigheten att i nådiga förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, 25 § 4 mom., motsvarande godtgörelse vore fastställd till två kronor om dagen, som utöfver kontrollörsarfvodet betalades af staten, borde ej utgöra hinder för ifrågavarande förändring, då vid kontrollen öfver de skattepliktiga bryggerierna, där dagarfvodet uppginge till högst tre kronor för tillsyn å ett bryggeri, kontrollörerna endast undantagsvis utsåges utom den å orten bosatta befolkningen.

Förslaget att åter medgifva ersättning för skrifmaterialier och porto m. m. kunde styrelsen däremot ej biträda.

Med anledning af hvad sålunda anförts hemställde kontrollstyrelsen i underdånighet, att nådig proposition måtte aflåtas till Riksdagen därom, att 20 § 2 mom. och 21 § 1 mom. i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 måste erhålla den ändrade lydelse som af hvad styrelsen anført betingades.

Slutligen har statskontoret den 2 februari 1911 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i ämnet och därvid anført.

Af hvad kontrollstyrelsen i sitt utlåtande anført och erinrat samt af hvad i öfrigt i ärendet förekommit torde framgå, att den ändring i fråga om brännvinskontrollörernas ersättning, som kommit till stånd genom stadgandet i 20 § 2 mom. af nådiga förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907, kommit att för flertalet kontrollörer föranleda minskning i inkomst.

Väl torde detta förhållande icke i och för sig innebära, att den ersättning, som jämlikt nyssberörda stadgande tillkomme brännvinskontrollör, vore oskäligt låg. Men med hänsyn särskildt därtill, att af handlingarna i ärendet syntes framgå, hurusom ifrågavarande kontrollörer, i olikhet mot förste kontrollörerna vid sockerraffinaderierna, hvilkas ansökning om arfvodesförhöjning förut af statskontoret afstyrkts, blott en mindre del af året vore i tillfälle att åtnjuta inkomst af sitt uppdrag, ansåge sig statskontoret böra tillstyrka den af kontrollstyrelsen föreslagna ändringen i 20 § 2 mom. af nämnda förordning.

Under förutsättning att sådan ändring komme till stånd, syntes ej vara något att erinra mot kontrollstyrelsens förslag till ändring i förordningens 21 § 1 mom.

Hvad i ärendet förekommit synes mig innefatta goda skäl att

biträda hvad kontrollstyrelsen föreslagit i fråga såväl om ökad aflöning åt kontrollörerna vid brännvinsbrännerierna som ock om förhöjning af den tillverkaren i visst fall tillerkända godtgörelse för kost och bostad åt kontrollören äfvensom beträffande de ändringar i brännvinstillverkningsförordningen som däraf må betingas.

Ifrågavarande ändringar i förordningen torde lämpligen böra träda i kraft den 1 nästkommande oktober, då nytt tillverkningsår tager sin början.

Med erinran därom att i nu gällande förordning angående tillverkning af brännvin, 23 §, stadgas, att brännvinsbränning ej må företagas, innan kontrollapparat blifvit anbragt i bränneriet och vissa andra åtgärder vidtagna, samt i 24 § 1 mom. i samma förordning, att det tillverkade brännvinet uppmättes och reduceras till normalstyrka förmedelst den i bränneriet uppställda kontrollapparaten, har kontrollstyrelsen i underdånig skrivelse den 19 januari 1911 gjort framställning om sådan författningsändring, att hvad sålunda om kontrollapparat är stadgadt icke måtte gälla för bränneri, där allt det tillverkade brännvinet denatureras eller utföres ur riket samt att styrelsen måtte äga befogenhet att meddela behöfliga föreskrifter för brännvinets uppmätning vid dylikt bränneri.

Till stöd för denna framställning har styrelsen anfört följande.

I enlighet med nämnda bestämmelser hade kontrollapparater uppsatts i de brännerier, där brännvin tillverkades af den vid cellulosa-tillverkningen uppkomna affallsluten, de s. k. sulfitbrännerierna, vid hvilka allt det tillverkade brännvinet denaturerades. Den vid dessa brännerier redan vunna erfarenheten visade, att brännvinet, som innehölle åtskilliga vid vanligt brännvin ej förekommande föroreningar såsom aceton, träsprit och svafvelsyrlighet, mycket starkt angrepe kontrollapparaten, hvilken inom jämförelsevis kort tid blefve alldeles oanvändbar. Därtill komme, att kontrollapparaten visat sig icke arbeta med samma noggrannhet vid dessa som vid andra brännerier.

På grund af dessa förhållanden vore det särdeles önskligt, att det kunde medgifvas nu ifrågavarande brännerier undantag från ofvan anförda bestämmelser angående kontrollapparat. Dylikt undantag kunde så mycket lättare medgifvas, som ingen skatt erlades för det uppmätta brännvinet, utan kontrollen ginge ut på att tillse, att allt det tillverkade brännvinet blefve denaturerad eller utfördt ur riket, hvilken kontroll, enär brännvinet låge under kronans lås ända till dess denatureringen eller förpassningen för export företoges, kunde ske utan bränn-

Tillägg till gällande bestämmelser rörande kontrollapparater i brännvinsbrännerier.

vinets noggranna uppmätning. Den uppmätning, som under alla förhållanden borde ske, afsåge hufvudsakligen det statistiska intresset.

Alldenstund brännvinstillverkningen af sulfitlut ännu till en stor del befunde sig på försöksstadiet, torde det ej vara lämpligt att i vare sig förordningen angående tillverkning af brännvin eller i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna införa några detaljerade bestämmelser angående det tillverkade brännvinets uppmätning, utan syntes det vara tillfyllest att lämna kontrollstyrelsen befogenhet att utfärda de i hvarje fall behöfliga föreskrifterna, på samma sätt som styrelsen enligt 9 § i ordningsstadgan för brännvinsbrännerierna i riket hade befogenhet att, när redskapens konstruktion eller tillverkningsmetoden så föranelde, meddela undantag från åtskilliga af ordningsstadgans föreskrifter.

Det ifrågasatta undantaget vore visserligen endast afsedt för sulfitbrännerierna, men då för närvarande dessa brännerier vore de enda, där allt brännvinet denaturerades, torde undantaget kunna medgifvas åt de brännerier, där allt det tillverkade brännvinet denaturerades eller utfördes ur riket, hvarigenom vunnes, att man kunde använda samma benämning, som redan förekomme på andra ställen i tillverkningsförordningen. Såsom kontrollstyrelsen tänkt sig undantaget formuleradt, skulle det ej omöjliggöra användning af kontrollapparat, när sådant skulle visa sig lämpligt.

Hvad med framställningen åsyftades, syntes kunna vinnas genom att till 24 § i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 fogades ett nytt, tredje moment, innefattande undantagsbestämmelse rörande ifrågavarande brännerier.

Att en bestämmelse med hufvudsakligen det syfte, som kontrollstyrelsen föreslagit, är af omständigheterna motiverad, synes hvad styrelsen anfört gifva vid handen. Den torde också lämpligen böra gifvas den plats i brännvinstillverkningsförordningen, som styrelsen ifrågasatt.

Något praktiskt behof af en sådan bestämmelse synes emellertid f. n. förefinnas allenast i fråga om de brännerier, som använda sulfitaffallslut såsom råämne. När kontrollstyrelsen det oaktadt hemställt, att den ifrågasatta undantagsbestämmelsen skulle gifvas sådan affattning, att den komme att afse brännerier, där allt det tillverkade brännvinet denatureras eller utföres ur riket, är det i syfte att bringa denna bestämmelse i öfverensstämmelse med de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen godkända förändringarna i 2, 12, 13 och 21 §§ i brännvinstillverkningsförordningen, hvilka fått sitt uttryck i nådiga förordningen i ämnet den 12 september 1910 och som närmast

afse att bereda vissa lättnader åt de brännerier, där sulfitaffallslut användes såsom råämne.

Äfven om någon olägenhet icke skulle vara förenad med en sådan formulering, som kontrollstyrelsen föreslagit — och enligt upplysningar, som kommit mig tillhanda, synes något sådant åtminstone under förhandenvarande förhållanden icke vara att befara — finner jag det likväl oegentligt, att bestämmelsen göres tillämplig på andra brännerier än dem, vid hvilka densamma har något behof att tillgodose. Jag anser därför, att det föreslagna undantaget bör begränsas till de brännerier, för hvilka föreligger behof af förändring af nu gällande bestämmelser om kontrollapparater. Nu är visserligen närmast fråga om brännerier, vid hvilka sulfitaffallslut användes som råämne, men då det ligger nära till hands att antaga, att affallslut från andra trämassefabriker än sulfitfabriker kan komma att för samma ändamål användas, och de olägenheter, hvilka kontrollstyrelsen med sitt förslag afsett att förekomma, jämväl därvid lära göra sig gällande, torde bestämmelsen böra affattas så, att undantaget afser brännerier, där affallslut från trämassefabriker användes såsom råämne och där allt det tillverkade brännvinet denatureras eller utföres ur riket.

Ifrågavarande bestämmelse torde böra träda i kraft snarast möjligt, och lärer vid sådant förhållande böra öfverlätas åt Eders Kungl. Maj:t att bestämma dagen för ikraftträdandet.»

På grund af den utredning i frågan, som lämnats af föredragande departementschefen, och särskildt det förhållandet, att kontrollörernas tjänstgöringstid förkortats, och i följd däraf antalet dagarfvoden minskats, finner utskottet en förbättring i deras aflöning hafva fog för sig.

Däremot har utskottet icke kunnat förorda den föreslagna höjningen af den godtgörelse, som under vissa förhållanden utgår till brännvinstillverkare för kost och bostad åt kontrollör. Till stöd för förslaget har anförts hufvudsakligen, att två öfverkontrollörer och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län erinrat, att vissa svårigheter och olägenheter skulle hafva uppkommit med anledning af den år 1907 gjorda nedsättningen i berörda godtgörelse från tre till två kronor. Utskottet vill häremot framhålla, att, jämlikt 25 § 5 punkten i förordningen angående beskattning af socker den 11 oktober 1907, tillverkare af socker är skyldig att eventuellt tillhanda-

Utskottet.

hålla kontrollör bostad och kost till pris för hvardera af en krona, och har, såvidt för utskottet är kändt, någon anmärkning ej gjorts rörande otillräckligheten af denna godtgörelse. Det förefaller då ej heller vara af nöden att öka ersättningen åt brännvinstillverkare.

Nu berörda godtgörelse skall, som bekant, afräknas å kontrollörsarfvodet, hvadan, enligt Kungl. Maj:ts förslag, den effektiva höjningen i aflöning för kontrollör, som åtnjöte kost och bostad hos tillverkaren, blefve endast en krona för dag. Det synes ock vara för ändamålet tillräckligt och i konsekvens med utskottets afstyrkande af höjd ersättning i omförmälda hänseende åt tillverkaren att inskränka höjningen af kontrollörens dagarfvode till detta belopp och sålunda bestämma detsamma till nio kronor i stället för af Kungl. Maj:t föreslagna tio kronor.

Emot den i propositionen upptagna ändringen i 24 § brännvinstillverkningsförordningen har utskottet intet att erinra.

På grund af det anförda får utskottet alltså hemställa:

1) att Riksdagen måtte i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition, med förklarande, att densamma, i hvad den rör 20 § i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907, icke kunnat oförändrad antagas, besluta, att samma § skall från och med den 1 oktober 1911 erhålla följande ändrade lydelse:

20 §.

1. Öfverkontrollör — — — öfverkontrollör.
2. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten ersättning i förhållande till det antal tjänstgöringsställen — brännerier eller bryggerier — som finnas inom hans tjänstgöringsdistrikt.

Finnes inom distriktet endast ett bränneri, erhåller kontrollör dagarfvode med 9 kronor, men finnas inom detsamma flera tjänstgöringsställen, äger kontrollstyrelsen bestämma högre arfvode, dock ej mera än 15 kronor om dagen.

I dagarfvode ingår ersättning för resor inom tjänstgöringsdistriktet, hvaremot, om resa förekommer för inträde i tjänstgöring eller vid förflyttning från ett till annat tjänstgöringsdistrikt, kontrollör erhåller reseersättning med 15 kronor för hvarje gång.

3. Biträdande — — — kostnaderna.

2) att Riksdagen icke måtte bifalla propositionen, såvidt den afser ändrad lydelse af 21 § i nämnda förordning; samt

3) att Riksdagen med bifall till propositionen, i hvad den angår 24 § i samma förordning, måtte

dels antaga följande förslag till ändrad lydelse af berörda §:

24 §.

1. Det — — — kontrollapparaten.
2. Om — — — beräknas.
3. Hvad i denna och nästföregående § stadgas angående kontrollapparat gäller icke för bränneri, där affallslut från trämassefabrik användes såsom råämne och där allt det tillverkade brännvinet denatureras eller utföres ur riket; för brännvinets uppmätning vid dylikt bränneri äger kontrollstyrelsen meddela behöfliga föreskrifter.

dels och förklara, att paragrafen i sin ändrade lydelse skall träda i kraft från och med den dag, Kungl. Maj:t bestämmer.

Stockholm den 6 april 1911.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.